

## RAZVIJENI PROGRAM DRAMSKE PREDSTAVE POLAGANOST

ova glazbeno -scenska predstava uključuje nekoliko sistema rada a njoj je za cilj osnažiti identitet polaznika korisnika, te vratiti dostojanstvo i osjećaj opuštenosti i igre. Ovaj element igre specifičan je za komediju, a teoretičari tvrde da je to jedan od rijetkih stvari koje čovjek radi instinktivno, dok još nije naučio ništa od odraslih. Ovo najbolje govori o snazi djelovanja ovakih vježbi na psihu umirovljenih osoba, a ono je je najvažnije jest upravo ono što i naziv našeg projekta – a to je „Smijeh kao lijek“.

Mi smo u povijesti našeg teatra već radili sa umirovljenicima 2012. godine kada smo uspjeli napraviti predstavu potpuno vjeru tehnici dosjećanja, znači tehnici kojom puštamo osobe zrelije dobe da govore o sebi, da se izražavaju, prisjećaju ugodnih doživljaja te da tako povrate osjećaj da jesu netko tko ima vlastitu vrijednost, vlastiti identitet, vlastitu životnu priču te da tako afirmativno i asertivno komuniciraju smisljeni dio svog života sa drugim osobama zrele dobi. Ovo je forma koja je nalik terapiji, nalik druženju i dr. Ana Štambuk nam je ostavila Powerpoint presentation na temu rada sa starijim osobama kroz ovu tehniku premda smo je mi koristili već prije desetak godina da bi napravili predstavu „Pasje godine“. U njoj se već napominje kako je riječ o socijalnoj inovaciji, međutim kako mi tu tehniku vrlo dobro poznajemo – mi smo, sukladno našem pozivu, i iskustvu -malo je i usavršili.

Podsjetimo se što kaže docentica na odsjeku Socijalne gerontologije na Pravnom fakultetu u Zagrebu:

1. „Dosjećanje je most između osobne prošlosti i sadašnjosti
2. Dosjećanje potiče društvenost i olakšava stvaranje novih prijateljstava
3. Dosjećanje smanjuje udaljenost između pomagača i starijih ljudi
4. Dosjećanje čuva i prenosi kulturnu tradiciju
5. Dosjećanje potvrđuje osjećaj identiteta i jača osjećaj osobne vrijednosti
6. Dosjećanje olakšava sažimanje životnog kruga
7. Dosjećanje olakšava procjenu sadašnjeg funkcioniranja starije osobe
8. Većina ljudi uživa u dosjećanju
9. Dosjećanje upućuje na mentalno zdravlje, a ne na teškoće mentalnog zdravlja ili duševnu bolest
10. Osobe koje se više dosjećaju, imaju veće samopoštovanje, kvalitetniji život, bolje podnose životne teškoće i manje su sklone depresiji
11. Iako se temelji na osobnoj povijesti, za dosjećanje je puno značajniji sam proces nego sadržaj

Naš rad je i ovog puta, a najbolje će tome posvjedočiti moja suradnica za dramaturgiju Ivana Gudelj krenuo od osobnih priča, pripovijesti u kojima su korisnici jedan duži vremenski period bili poticani da nam se otvore, da pričaju afirmativno i asertivno o sebi – i oni to rade sa jednim osjećajem olakšanja, jer to jest i jedna forma druženja kakvu nalazimo i kod tzv.centenijalsa, osoba čija životna doba ide preko stotinu godina. Osobe koje žive u tim tzv.plavim zonama se druže, učestalo, srdačno i u dubokoj starosti što ih nan nekin način ispnjava i daje im jednu svrhu i ljepotu ispunjujućeg života.

Znači skupili smo jedno 20-25 kartica ispovijesti naših korisnika na dramskim probama te smo nekako odvagali da nam ovaj put je potrebo se prvo odhrvati nezgodnim uvjetima stvorenim COVID19 atmosferom. Prvi naši dolasci u Dom, nakon kompletnog lockdowna bili su prilično šokantni, jer osobe zrele dobi nisu smjeli izlaziti van Doma. Tako da je ozračje u Domu bilo teško, i odlučili smo angažirati Jazz band da malo razbije tu atmosferu straha koja je vladala. Ovdje smo shvatili da upravo ova neformalna, terapijska glazba nam pomaže da lakše prolazimo kroz probe pa smo odlučili angažirati Alana Sitar, korepetitora da bi nama, a i osobama starije dobi cijelu stvar učinila prihvatljivijom i ugodnijom.

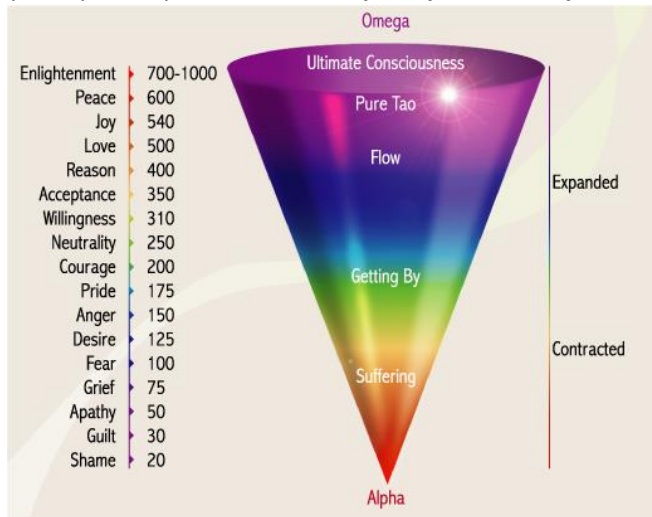
Nakon što ovako postavili stvari počeli smo upućivati korisnike da otvore glas, da pjevaju jer pjevanjem emocije izlaze i transformiraju se, sam proces je blagotvoran na hipofizu, osjećaj izražavanja, osjećaj oslobađanja i zaista osobe zrele dobi nije trebalo posebno nagovorati na ovu vrstu druženja pogotovo zato što tu imali klavirsku pratnju. Negdje u nekom trenutku Alan Sitar je, kao i mnogi muzičari bio prisiljen svirati na brodu sa svojim prijateljima jazz glazbenicima ali smo za njegove korepetice uspjeli neke stvari vrlo precizno fiksirati, on je čak napisao note za pjesmu Stjepana Komesa sa specifičnom tematikom koja zaokuplja osobe zrele dobi.

Odmah u startu smo odlučili raditi glazbeno-scensko djelo, dakle žanr koji je najbliži Brechtovoj soap operi u kojoj su glumci-osobe zrele dobi malo ozbilji, malo se zezaju jer je to naša percepcija zadatka koji je stavljen ispred nas. Dakle, osim tehnike dosjećanja i tih nekih elemenata identiteta u predstavi nalazimo i songove koje korisnici pjevaju kako bi ojačali općenito blagostanje organizma, opuštenost duha te razigranost tijela.

U ovome svemu tražili smo na uvid sve materijale sa specifičnom tematikom koju nalazimo kod osoba u podmlaku dobi, a koje nema nigdje drugdje te smo tražili od socijalnih radnika na čitanje sve materijale koji bi nam bili korisni u konačnom odabiru, sve u namjeri da pokušamo izraziti ono što i kako se osjećamo kao osobe zrele dobi. Radi ovoga danas imamo dramski tekst sa 20 kartica koji je stalno ispravljan i korigiran da bude maksimalno duhovit, glumstven te izazovan za naše osobe zrele dobi koje smo nastojali na svaki način animirati, uigrati, opustiti, i pokazati im kako to u profesionalnom kazalištu rade profesionalni glumci, te kod kreativnog procesa na što je važno obratiti pažnju u interpretaciji, rečeničnoj akcentuaciji, fabulaciji, boji glasa te kontrastom tihog i glasnog u rečenici. Upravo je taj kontrast- uživljeno ozbiljan te u isto vrijeme nemarno privatan neki alat kojim se koristimo da bi im objasnili što je to zapravo gluma. Glumi pristupamo na onaj njemački način Schauspieler, Igralec – znači ona ima dramsku dimenziju ali je i ta dimenzija igre bitna.

Ono što je kod Bertolda Brechta V-efekt, znači mogućnost glumca da u svakom trenutku uzme korak natrag i kaže : „Vidiš ti, kakav lik... Ti boga, ja glumim takvog lika... Svašta“... Znači ta mogućnost komentara na sebe, na sceni, isprepletenost dramskog i privatnog te igranje granicama istih... Kad se uspije uspostaviti uгода, lakoća kod osobe zrele dobi koja je sklona glumi onda one se počmu opušitati i taj proces je lijep i veseli.

Ovaj naš pristup radu počiva na razumijevanju frekvencije na kojima zrače ljudi, a to je na ovoj slici jasno



vidljivo.

Naš pristup kombinira psihofizički trening Tai Chija, kojim se usklađuju unutarnji tokovi energije kod osoba, te razne načine pomaže unutarnja ravnoteža. No ovim gore navedenim protokolom postupaka osiguravamo da energija bude pozitivno usmjerena te da radost, zajednička igra (mitspiel), opuštenost i prihvaćanje zamijene sram, strah, i samoću. Naravno, koliko je to u našoj moći...

Da bi daljnje izgradili ugodnu i stvaralačku atmosferu, ovome smo prirodali opernu pjevačicu Čokljat koja svojim podržavajućim, moćnim glasom dodaje na snazi doživljaja. Oprema koja je nabavljena za oba partnera u sklopu projekta dostavljena je u potpunosti te će sa tehničke strane omogućiti optimalne uvjete za izvedbe dramske predstave.

Korisnici su učili tekst napamet što je pomoglo da održavaju metalne spobnosti na određenoj aktivnoj razini.

U jednoj smo priči našeg najstarijeg korisnika, Zlatana Marmelića (93) naišli na činjenicu da se korisnik susreo u jednoj fazi života ( a to je bilo još u doba ustaša i partizana) sa Svetim Petrom koji mu je rekao : „Mali, šta ti radiš tu ? Vрати se doma !!“ I tako se naš Zlatan vratio kući. I mi smo uzeli jednu osobu zrelije dobi, i dali smo joj ulogu Svetog Petra koji Marmelića tjera kući. Kupili smo i snažnu dim mašinu sa kojom želimo dati dojam da ne znamo gdje se ovo događanje odvija, u nekom stvarnom prostoru ili na metafizičkom nebu – te je upravo ovo jezik kazališta koji simbolički otvara mogućnosti, ne dajući odgovor na pitanje.

Nakon odlaska Alana Sitara, korepeticiju smo povjerali Ani Krajnović akademskoj klaviristici kojoj se dopao ovaj zadatak te iz probe u probu nappava bilo atmosfere našeg glazbeno scenskog događanja. Mizanscen predstave je posebno prilagođen osobama starije dobi te je u formi poluluka, između poluka i polukruga na način da se osobe mogu sjesti u svakom trenutku i dići, jer naši su korisnici u različitoj životnoj formi, međutim neki su u invalidskim kolicima, neki takoreći ne mogu ustati ali ih veseli pohađanje naših programa. Osobe starije dobi moraju moći u svakom trenutku sjesti, ako nužno ne moraju stajati... To tako nije bilo u našem zadnjem projektu, ali sada je tako i mi smo mizanscen prilagodili njihovim mogućnostima i potrebama.

Vjerujemo da ćemo uspiti napraviti materiju, pomoću kostimografa, i određenih svjetlosnih efekata koja će biti višeslojno zanimljiva. Ovdje igramo na onu najprisebljeniji diskurs, i opet iz potrebe korištenja kontrasta – poetski izričaj jer smo našli zaista izuzetne dijelove koji blisko korespondiraju sa našim korisnicima. Abgažirati ćemo i još ponekog glazbenika, da dobijemo kompletno suzvučje umjetničkog čina. Opera pjevačica Ljiljana Čokljat će između ostalog na kraju zapijevati lijepu Falu, dirljivu, ganutljivu pjesmu emotivne inteligencije koja svjedoči potrebu za zahvalnošću ljudskog bića, čak i u onim trenucima kada mu je tijelo malaksalo, a koljena klecaju.

mag.arts Borna Armanini,

ravnatelj Binocular teatra